

TECHNICKÁ ŘEŠENÍ VÍCEJAZYČNÝCH OTÁZEK

SOUHRN

TÉMATICKÉ VYMEZENÍ

Tato kapitola se zabývá technickými aspekty poskytování služeb a vyhledávání informací ve více jazycích. Do určité míry se také zabývá společenskými důsledky spojenými s poskytováním služeb vícejazyčné komunitě.

POLITICKÉ SOUVISLOSTI

Vícejazyčné komunity se mohou skládat z

1. domácí populace kombinované s jednou či více skupinami imigrantů. Imigranti mohou být v místě jen krátce, ale mohou také být součástí místní komunity již přes více než jednu generaci.
2. domácí populace, která byla vždy dvojjazyčná. V tomto případě je jedna část populace jazykovou menšinou. Menšinový jazyk může a nemusí být místní vládou uznán a může ale i nemusí být zároveň psaným jazykem.

Knihovny budou muset učinit složité politická rozhodnutí, jak k otázce spojené s těmito různými možnostmi přistupovat.

DOPORUČENÍ PRO ÚSPĚŠNOU PRAXI

- Knihovny sloužící oblastem s imigrantskou populací musí této komunitě poskytovat efektivní služby, proto by měly provádět průzkumy v příslušných oblastech, aby zajistily relevanci služeb.
- Nábor kvalifikovaných pracovníků je zřejmě jedním z nejdůležitějších měřítek, které umožňuje knihovně řešit problémy etnických menšin. Nábor by měl odpovídat etnickému složení oblastí. Rodilí mluvčí menšinových jazyků by měli být vybráni tak, aby pomáhali v různých aspektech těchto služeb.
- Webová stránka knihovny by měla být určena všem menšinovým komunitám, kterým knihovna slouží a již od počátku by měla být koncipována jako dvojjazyčná či vícejazyčná.
- Vícejazyčné tezaury jsou nezbytné pokud je vícejazyčné vyhledávání informací povinností knihovny, ale také pro řešení problémů přepisu slov, pokud daný jazyk neužívá latinskou abecedu. Toto může skutečný problém pro knihovny které poskytují takovéto služby místním menšinám.
- Strokový překlad je technologií, která nespĺnila svá očekávání, i když pro jisté omezené účely může být užitečná.

ÚKOLY PRO BUDOUCNOST

Budoucnost může ukázat zlepšení v poskytování služeb etnickým menšinám stejně jako v případě severských zemí "Voice to Voice Translation".

TÉMATICKÉ VYMEZENÍ

Otázky, kterými se tato kapitola zabývá, jsou:

Služby imigrantům
Nábor pracovníků
Vícejazyčné tezaury
Vícejazyčné webové stránky
Fonty a klávesnice
Transliterace a transkripce
Strokový překlad
Překlad "voice to voice"

POLITICKÉ SOUVISLOSTI

Lingvistické záležitosti jsou hlavními problémy vícejazyčné mezinárodní komunity jakou je Evropská unie. Rok 2001 byl Evropským rokem jazyků <http://www.evl/2001.org.uk/> a měl za cíl podporovat studium jazyků.

Evropská unie se také zabývá postavením menšinových místních či starousedlických nářečí a existuje také **Evropský úřad pro méně používané jazyky** /EBLUL - European Bureau for Lesser Used Languages/, viz www.eblul.org. Předpokládá se, že kolem 40 milionů občanů Evropské unie hovoří jinými jazyky než těmi, které jsou v daném státě většinové, a moderní sociální podmínky nejsou příznivé pro další užívání a přežití menšinových jazyků. EBLUL podporuje přidání klausule k „Evropské chartě základních práv“ <http://conventions.coe.int/Treaty/EN/Treaties/Html/148.htm> o „poskytnutí práva každému občanu Evropské unie na rozvoj jeho vlastního jazyka a kultury v rámci komunity jako výrazu kulturní a jazykové odlišnosti, která

je nedílnou součástí dědictví Evropy.“ Existuje také Evropská charta pro regionální či menšinové jazyky, která signatáře vyzývá k "rezolutnímu postoji při podpoře regionálních či menšinových jazyků a k jejich ochraně." Viz také Mercator na www.mercator-central.org.

- Termín "**oficiální jazyk**" definuje EBLUL jako jazyk, který může být užíván při jednání s místními orgány a v oficiálních dokumentech. Oficiálními a pracovními jazyky EU jsou španělština, dánština, němčina, řečtina, angličtina, francouzština, italština, holandština, portugalština, finština a švédština. To znamená, že občan může psát Evropské unii jako instituci v kterémkoliv z těchto jazyků a obdržet ve stejném jazyce také odpověď. Teoreticky jsou si všechny rovny, ale de facto jsou hlavními jazyky Komise angličtina a francouzština.
- Mezi menšinové místní jazyky /**zdeděné jazyky**/, které si v Evropě vydobily určitou pozornost /vyjma jazyků, které mohou být v jednom státě menšinové, ale v jiném většinové/ patří aragonština, baskičtina, bretonština, katalánština, korsičtina, franko-provensálština, frišština, galština, gazauština, irština, ladinská, makedonština, mirandština, occitanština, saanština, sardinština, srbština, vlámská a velština. Toto ale není vyčerpávající seznam.
- Žádná ochrana není poskytnuta jazykům imigrantů, kteří hovoří domorodými jazyky /jazyky určité komunity/.

Jedním ze tří proudů plánu "Action" v rámci e-Content <http://www.cordis.lu/econtent/home.html> Evropské komise je zvyšování vydavatelské produkce ve vícejazyčných a multikulturálních prostředích. Zaměřuje se na průnik soustavných činností spojených s obsahem a jazykem. Zapojení internetu, médií a jazykových technologií je pomalejší než v konkurenčních oblastech a to je považováno za důležité pro rozvoj evropského trhu s online produkty. Technologické aspekty jsou dobře srozumitelné, ale nejsou dosud využívány v praxi.

Služby imigrantům

Poskytování služeb současným imigrantům představuje pro knihovní služby problémy a tak musí být předem uváženy určité faktory jako:

- Velikost a stálost imigrantské komunity, její věkové složení, zastoupení pohlaví, manželský stav a úroveň vzdělání
- Její znalosti většinového jazyka společnosti
- Její obeznanost s organizační strukturou veřejných knihoven a možnostmi, jež jim knihovny mohou nabídnout

Imigranti jsou často zaneprázdněni základními ekonomickými, právními a dalšími existenčními problémy a je důležité, aby věděli, že jim knihovna může s těmito otázkami pomoci. Knihovníci musejí znát místní komunity a jejich etnické složení a v některých velkých městech s neustále se měnící populací by měl být prováděn systematický monitoring. K přesnému určení potřeb komunity může být pro průzkum použito dotazníků. Mohou být také kontaktovány různé imigrantské organizace. Knihovna by v těchto oblastech mohla také pořádat různé jazykové kurzy a kulturní akce. Imigrantská komunita se tak může, pokud k ní přistupujeme velkoryse a takticky, snadno přeměnit v loajální podporovatele a užitečné spojence služeb knihovny. Poskytování dokumentů v rodném jazyce imigrantů může přinést knihovně problémy, které budou vyžadovat zaměstnání specialistů na katalogizaci či konzultace se čtenáři.

Poskytované dokumenty a služby lze většinou charakterizovat takto:

- Publikace a zdroje, které pomáhají kulturnímu přizpůsobení, přírůstky ve většinovém jazyce a materiály o místní kultuře
- Dvojazyčné a dětské publikace
- Informace o legislativě a místních službách
- Audiovizuální dokumenty a zdroje
- Zpracování textu v nelatinských písmenech

Viz také kapitola Sociální integrace.

DOPORUČENÍ PRO ÚSPĚŠNOU PRAXI

Knihovny by si měly být vědomy jazykových problémů komunity, které slouží, zejména pak potřeb imigrantů, kteří nemusí pokynům ve většinovém jazyce rozumět. V některých velkých městech, kde se populace rychle mění, by knihovny měly jazykové potřeby svých uživatelů aktivně sledovat.

Poskytované služby mohou zahrnovat:

- Poradenské služby pro imigranty
- Prostředky pro zpracování textu v jazyce imigrantů
- Knihy, periodika a audiovizuální materiály v příslušných jazycích
- Knihovny mohou pořádát různé kulturní akce a aktivity
- Webové stránky mohou být přetvořeny se zřetelem na vícejazyčnost
- Určité knihovny mohou být vyhrazeny speciálně potřebám jazykové menšiny
- Vzroste potřeba zaměstnanců speciálně školených pod dozorem zástupce menšinové jazykové skupiny
- Jestliže má knihovna menšinám dobře sloužit, musí hrát svou roli také při ochraně a dokumentaci ohrožené kultury. Takové menšiny hovoří většinou dvěma jazyky, ovšem může být i potřebné získávat obsažné sbírky v menšinovém jazyce a vytvářet speciální katalogy a zodpovídat otázky o místní kultuře.

Nábor pracovníků

- Nejobvyklejším způsobem, jakým se knihovní služby vyrovnávají se složitou jazykovou situací, je náborová politika. Nabídka překladatelských služeb pro místní menšinu, která je již delší dobu usazena, je samozřejmě nedostačující reakcí. Technologicky založená řešení nejsou v blízké budoucnosti příliš využitelná.
- Knihovny by měly zaměstnat pracovníky, kteří ovládají jazyk a literaturu své komunity, aby pomohli při katalogizování materiálů v menšinových jazycích a při službách čtenáři.
- Imigranti vysoce ocení přímý kontakt s někým, pro koho je jejich jazyk jazykem rodným a dají mu jistě přednost před někým, pro koho je tento jazyk cizí, byť jím mluví celkem plynule.
- V místě, kde jsou kulturní i jazykové rozdíly zvláště ožehavé, zajistí dobré vztahy mezi knihovnou a jejími čtenáři pouze podání informace od příslušníka menšinové komunity.
- Vytváření propagačních materiálů, letáků a webových stránek knihovny bude mnohem jednodušší a levnější, pokud se do tohoto procesu aktivně zapojí samotní pracovníci.

Viz také kapitola Sociální integrace

Poskytování služeb místním menšinám

- Místní jazykové menšiny mají tendenci přistupovat k veřejným knihovnám s menší nedůvěrou, než imigranti. Například:
- Často plynule hovoří oběma jazyky a rozumějí tak i instrukcím ve většinovém jazyce a orientují se dobře v kultuře.
- Není žádných pochyb o jejich počtu, pobytu či socio-ekonomických podmínkách.
- Jazyky lingvistických menšin mohou však knihovnám také přinést problémy. Některé menšinové jazyky jsou plně rozvinuté jazyky kultury o níž se učí ve školách, se zavedenou ortografií, rozsáhlou literaturou a úctyhodným počtem publikací. Naproti tomu jiné menšinové jazyky mohou některé (nebo dokonce všechny) z těchto atributů postrádat a pro knihovnu tak může být obtížné poskytovat služby příslušníkům z těchto menšin.

Vícejazyčné tezaury

Viz také popis zdrojů v kap. Identifikace zdrojů a vyhledávání informací.

Tezaurus je soubor řízených termínů pro podrobné indexování obsahu /původně/ tištěného materiálu. Tezaurus ukazuje vztahy, jakými jsou například hierarchie a ekvivalence mezi použitými termíny. Hlavním problémem při sestavování dvou či vícejazyčného tezauru je fakt, že jeden z jazyků nemusí pokrývat sémantická pole toho druhého.

Příklady:

- Anglický termín *teenager* má užší sémantický tematické vymezení, než francouzské slovo *adolescent*.
- Německý termín *Schnecke* běžně překládaný jako hlemýžď zahrnuje jak hlemýžďe, tak slimáky a proto nemá v češtině ekvivalent.
- Německý termín *Berufsverbot* nemá žádný český ekvivalent a musí být tedy parafrázován, např. *Zákaz vykonávání profese*.

Pro vytváření tezurů a ekvivalentních jazykových termínů existují normy, viz *Zásady pro tvorbu jazykových ekvivalentů: Model založený na tezauru pro umění a architekturu* vydaný Gettyho informačním institutem: www.chin.gc.ca/Resources/Publications/Guidelines/English/index.html.

Viz také *ISO 5964:1985 /BS 6723:1985/ Průvodce vytvářením a rozvojem vícejazyčných tezurů*. Tato norma je dodatkem ISO 2788, která pokrývá pouze jednojazyčné tezaury, čímž není sama o sobě úplná. Řada problémů při vytváření tezauru je však běžná jak při tvorbě jednojazyčných tak vícejazyčných tezurů.

Vícejazyčné webové stránky

Struktura dvoujazyčné webové stránky by se měla od začátku dobře promyslet, neboť dvoujazyčnost zde není podružnou, nýbrž hlavní částí. Je potřeba učinit řadu politických rozhodnutí, která budou mít na vzhled webové stránky zásadní vliv:

- Rámce /frames/ mohou být při dvoujazyčné textu obtížné
- Dvojazyčné stránky obvykle obsahují velké množství textu a mohou mít proto nepěkný vzhled.
- Některé fonty jsou vhodnější pouze pro jeden z jazyků a je lepší použít pro oba jazyky stejný typ a to i za cenu, že písmo bude v jednom z jazyků hůře čitelné.
- Také jazyk log musí být opatrně vybírán. Použití většinového jazyka pro logo by se mohlo ostatních uživatelů dotknout.

Nezapomínejte také, že dvojjazyčná webová stránka není levná záležitost a vyžaduje, jako každá jiná webová stránka, pravidelnou aktualizaci, která není v případě dvojjazyčné stránky tak jednoduchá, jako v případě stránky jednojazyčné.

Dvojjazyčné webové stránky mohou být využívány:

- Čtenáři, u kterých předpokládáme zájem o dvojjazyčné texty,
- Osobami, které hovoří jedním z těchto dvou jazyků,
- K podpoře tvorby sociálních a politických kontaktů tím, že budou členům většinové komunity připomínat existenci komunity menšinové.

Existuje řada základních způsobů, jak může být dvojjazyčná webová stránka uspořádána:

- Čtenářům může být hned na úvodní stránce nabídnuta jazyková volba, kdy zvolený jazyk musí používat až do konce a pokud si ho přejí změnit, musí se vrátit zpět na úvodní stránku. Tento způsob může být vhodný například v zemi, kde se užívají dva jazyky, ale ne všichni těmito dvěma jazyky hovoří, například v Belgii či Švýcarsku.
- Volba může být také nabídnuta na každé stránce, většinou pomocí kliknutí na ikonu, což vyhovuje většině uživatelů Internetu. Odkazy na jazykové mutace by měly být spíše v horním rohu stránky než v dolním, protože se uživatelé kliknutím na ikonu dostanou na úplně stejnou stránku, jen v jiném jazyce. Jazyk by měl být uváděn ve svém originálním tvaru, např. němčina by měla být nazývána *Deutsch*.
Všechny stránky nabízejí v obou jazycích stejný text. Uvědomte si, že stejný text v různých jazycích nezabírá vždy stejně velký prostor; originální text bývá obvykle kratší než jeho překlad.
- Stránky mohou být asymetrické, mohou například obsahovat informace relevantní jen pro jeden jazyk, například společenský klub pro lidi z Walesu může mít členský formulář pouze ve velštině, ale jinak bude stránka dvojjazyčná.

Volba typu dvojjazyčného formátu může záviset na tom, jakou skupinu uživatelů oslovuje - lidi, kteří mluví plyně oběma jazyky, či hovoří pouze jedním z nich:

- Uživatelé hovořící oběma jazyky budou chtít vidět oba texty současně, aby měli dvojitou kontrolu, že textu správně porozuměli.
- Musíme posoudit, jak rozdílné jsou oba jazyky; některé jazyky jsou do určité míry vzájemně srozumitelné, například španělština a katalánština (čeština a slovenština), jiné však nejsou, například angličtina a velština.

Doporučení k uspořádání dvojjazyčných webových stránek: viz Velšské jazykové představenstvo

<http://www.bwrdd-yr-iath.org.uk/html/index-e.html>, komerční stránka

<http://weblife.bangor.ac.uk/ibis/eng/guidelines.html> s doporučeními a nejlepšími zkušenostmi při tvorbě webových stránek a tím jak je nejlépe navrhnout jako dvojjazyčné, aniž bychom dávali jednomu jazyku přednost před druhým, a jak se vyhnout užití emotivních či politických symbolů (např. použitím vlajek zastupujících jazyk - Union Jack nebo hvězdy a pruhy místo angličtiny, kterou se mluví i v mnoha jiných zemích). Existují také další

doporučení při tvorbě dvojjazyčných webových stránek /viz odkazy/. Důležitou roli zde také mohou sehrát "touch screen" (dotykové obrazovky) a on-line katalogy, zejména pro potřeby vícejazyčných komunit.

Fonty, klávesnice a neevropská písma

ISO 8859 nebo *Unicode* /ISO 10646/ je jedinečný binární kód pro jakýkoliv znak v jakémkoliv jazyce a bez ohledu na formát, program či jazyk. Konsorcium Unicode je nezisková organizace založena s cílem rozvíjet, rozšiřovat a propagovat užití této normy. Poradí si i se znaky používanými v arabském a hebrejském písmu a je průběžně rozšiřována tak, aby obsahovala dokonce i tak archaické abecedy jako ogham. Viz www.unicode.org.

Systém vychází vstřícně IT průmyslu, přičemž adaptování této metody má zjevné výhody, v žádném případě však není ve svém oboru jedinou normou.

Všimněte si také komerčních produktů zmíněných na www.fingertipsoft.com a založených na Unicode. Lze zakoupit např. samolepky, jimiž lze přelepit klávesnici a usnadnit na ní orientaci např. v rozšířené verzi latinky např. đ ĺ ŋ ç é ě ě atd. Touto metodou umožníme dokonce zpracování japonského písma Kanji.

Měkké klávesnice či klávesnice zobrazené na dotykových obrazovkách mohou být pružným způsobem řešení těchto problémů nelatinkových či exotických písem.

Jazyky s tisíci znaků, jako například čínština, vyžadují k tomu, aby se daly využít v textovém editoru, speciální software. Číňané používají normální klávesnici, pro fonetický přepis čínských slov, například *feng shui* podle transliteračního systému "Pinyin" a software pak zobrazí znaky, které se takto vyslovují a těch může být v některém případě až deset. Poté se vybere správný znak či znaky a vloží se do dokumentu. Nesprávné zvolení znaku se například v čínštině rovná pravopisné chybě a v angličtině nesprávnému hláskování. Systém je velmi adaptabilní, umožňuje zpracování tradičních a jednoduchých čínských znaků. Užití systému Pinyin ovšem znamená, že operátor musí znát mandarínskou či pekingskou transkripci čínštiny, kterou nemusí nutně znát při používání ručně psané čínštiny. Je ale možné zakoupit software založený na kantonské transkripci. Viz www.asiasoft.com.

Software zabere v paměti počítače více místa, než soubor psaný latinkou, ale ve městech se značnou čínskou populací je vhodné tento software nakoupit a zpřístupnit ho na vyhrazených počítačích ve veřejných knihovnách.

Arabská písma takové problémy nepřinášejí a k dispozici jsou také speciálně upravené klávesnice.

Transliterace, transkripce a místní autoritní soubory

V mnoha případech, například při vytváření katalogů, indexů, toponymických seznamů a dalších bibliografických pracích, které jsou určeny zejména pro občany, používající latinku, či z typografických důvodů, nebude možné ani praktické používat znaky nelatinských abeced. Tady přichází ke slovu transkripce či transliterace.

Transliterace je proces, při kterém jsou písmena abecedy konvertována na znaky jiných abeced, například řecká abeceda do latinské abecedy. Existují ale i problémy spojené s alternativními systémy transliterace, např. Čechov /napsaný v azbuce/ Чехов se může transliterovat jako Tchechov či Chekhov.

Transkripce se v principu dá použít pro zvuk kteréhokoliv jazyka, ale je to jediný systém, který může být využit pro neabecední texty, např. zvuky v čínském jazyce mohou být transkribovány do symbolů latinské či jiné abecedy.

Transliterace a transkripce samozřejmě přinesla problémy se standardizací. Různé systémy či různé praktické zkušenosti mohou způsobit těžkosti ve vyhledávacích databázích. V současné době neexistuje normalizovaný formát odpovídající potřebám evropských kulturních institucí, je však zpracováván projektem LEAF <http://www.crxnet.com/leaf/> /Propojování a zkoumání místních souborů/, který je od března 2001 financován Evropskou komisí.

Pro tento účel se také vytvářejí mezinárodní normy pro různé jazyky, viz ISO TC46/SC2 <http://www.elot.gr/tc46sc2> a Diffuse. Pro transliteraci indického písma existuje ISO 15919:2001, *Transliterace*

Devanagiri a příbuzných indických písem do latinských znaků. Software pro přepis řečtiny a azbuky do latiny se také vyskytuje. Viz též kapitola Dostupnost hudebních a netišťových materiálů.

Strojový překlad

Do strojového překladu byly svého času vkládány velké naděje, ale i když úsilí trvá již od 50. let 20. století, výsledky se staly velkým rozčarováním. Problémy, které jsou s touto technologií spojeny a které se ukázaly být neřešitelnými, jsou například:

- rozdíly ve významu slov;
- rozdíly ve slovosledu;
- počítače nemají povědomí o reálném světě, kontextu či čtenářství.

Investice do vývoje strojového překladu se v současné době značně snížily. Efektivita strojového překladu je závislá na řadě faktorů, např. dokument nesmí obsahovat žádné typografické či gramatické chyby, slova, která nejsou ve slovníku počítačového systému či složité větné struktury. Tato technologie může být proto použita pouze pro naznačení tématu či obecného obsahu dokumentu, nebo pro přehlednutí velkého množství dokumentů, aby se zjistilo, které z nich jsou bezpochyby přeloženy člověkem.

Internetové vyhledávače nabízí některým webovým stránkám strojový překlad: viz www.google.com a [babelfish](http://babelfish.com), nabízející japonštinu, korejštinu a čínštinu. Existuje řada dalších stránek na internetu, které nabízejí strojový překlad, např. Alittera. Vstupní brána k řadě webových překladatelských služeb je Babbelfish na adrese www.babbelfish.com. Vstupní brána k řadě webových překladatelských služeb je www.babbelfish.com.

Existuje řada webových stránek nabízejících překlady jak zdarma, tak za úplaty. Pokud je zadáno URL, může software přeložit webovou stránku a dokumenty mohou být přeloženy automaticky - tyto stránky nabízejí také často nestrojový překlad, např. World Lingo <http://www.worldlingo.com/>; AlphaWorks <http://www.alphaworks.ibm.com/>; FreeTranslation <http://www.freetranslation.com/> a Systran <http://www.systransoft.com>.

Viz také Poskytování služeb přizpůsobených individuálním potřebám uživatelů

ÚKOLY PRO BUDOUCNOST

- Poskytování strojových překladů v menšinových jazycích, zvláště těch, kterými hovoří národnostní menšiny, tedy nejen jazyků velkých států Evropy.
- Poskytování lepších služeb imigrantským komunitám podle zásad dánské Indvandrerbiblioteket, zejména tam, kde je imigrantská komunita zcela začleněna do společnosti namísto věnování pozornosti konkrétním komunitám a případům, ve kterých je lokální poskytování služeb neekonomické
- **Voice to voice překlad.** V současné době je, voice to voice, tedy přístroj, který je schopen překládat mluvené slovo přímo z jednoho jazyka do druhého, science fiction. Takový přístroj by vyžadoval perfektní synchronizaci celé řady komplexních technologií, z nichž každá má svá problematická místa, například:
 - * Identifikace hlasu - přístroj, který přesně převede mluvenou řeč do psaného textu
 - * Strojový překlad - přístroj, který překládá text z jednoho jazyka do druhého
 - * Překlad textu zpět do mluveného slova

K dispozici je pouze komerční software pro rozpoznání řeči, který převede řeč do textu, ale jeho výsledky nejsou dosud příliš uspokojivé. Přesnost na 95% znamená 5% nepřesností či chyb na každých 100 slov /v tomto odstavci např. 20/. Nedostatky strojového překladu textu byly již zmíněny: aby měl strojový překlad šanci na úspěch, musí být vstup perfektní a všechny hlasové softwary generují chyby. S větším úspěchem může být text převeden do mluvené řeči; to je jediná část této technologie, která je v současné době v přijatelném stavu.

ODKAZY NA WEBOVÉ STRÁNKY

Dánsko

Centrální dánská knihovna pro imigrantskou literaturu /Indvandrerbiblioteket/

Je přizpůsobena kulturním potřebám čerstvých imigrantů a obsahuje přes 146.000 výtisků přibližně ve 100 jazycích. Sbirky jsou uchovávány přibližně v padesáti jazycích.

www.indvandrerbiblioteket.dk

Finsko

Multikulturní knihovna /MCL/

Spojené úsilí severských národů od roku 1996 se sídlem v Helsinkách, ale financované společně Helsinkami a Oslom k vytvoření multikulturních služeb pro menšiny přes Internet.

www.lib.hel.fi/mcl

Městská knihovna v Helsinkách

Vícejazyčné knihovní služby pod patronátem města Helsinky financované finským vládním grantem pro účely poskytování služeb, včetně meziknihovních výpůjček, pro jazykové menšiny ve Finsku.

www.lib.hel.fi/ulkkirja/english.html

Norsko

Deichmannova knihovna, Oslo

Vlastní knihy v 37 jazycích. Jejím cílem je poskytnout norským veřejným knihovnám adekvátní poradenství v oblasti potřeb imigrantů a uprchlíků a stát se centrem pro nákup, meziknihovní výpůjčky a katalogizaci cizojazyčné literatury. Projekt je ze 75% financován státem.

<http://nyhuus.deich.folkebibl.no>

Švédsko

Kurdská knihovna, Stockholm

Podporovaná švédskou vládou a městem Stockholm slouží místní kurdské komunitě

www.kurdishlibrary.org

Stockholmská mezinárodní knihovna neboli Internationella Biblioteket

Financována stockholmskou městskou radou, obsahuje 200.000 knih ve 125 jazycích. Služba není přímo zaměřená na imigranty, ale seznam jazyků bezpochyby obsahuje ty, kterými švédské imigrantské komunity hovoří.

www.ssb.stockholm.se/inva/ilc.htm

Švédsko/Norsko

Severská mobilní spolupráce v Laplandu

Mobilní knihovna v Muoniu /Finsko/ navštěvuje také Švédsko /Kiruna/ a Norsko /Kautokeino/. Je to spolupráce tří subjektů. Mobilní knihovna má sbírku literatury ve švédštině, finštině, norštině a jazyce sami.

<http://www.muonio.fi/kirjasto/kirjastoauto.html>

Velká Británie

CILLA

Výsledkem spolupráce knihoven s fondy v indických jazycích (Indic Language Library Authority) je profesionální knihovníká služba pro indické jazyky, zvláště urdu, gujaratí, hindí, punjabi a tamilštinu a bengálštinu. Součástí této služby je také specializované poradenství, zpřístupňování souborného katalogu a schvalování. V současné době je služba spravována OCLC.

www.swrls.org.uk/National.htm

Rada hrabství Borough

Má webovou stránku veřejné knihovny s dvojjazyčným katalogem. Stránka nabízí dva způsoby vyhledávání v katalogu: velšskou a anglickou. Katalog sám je dvojjazyčný s ohledem na nutnost katalogizovat velšské knihy ve velštině a anglické v angličtině.

www.conwy.gov.uk

Etnické služby Městské knihovny v Edinburghu

Zahrnuje materiál v arabštině, bengálštině, čínštině a jazycích gujaratí, hindí, punjabi a urdu. V knihovně jsou zaměstnáni lidé mluvící jazyky etnických menšin. Textový editor (Zpracování textu) je nabízen v bengálštině, čínštině a jazyce urdu.

www.edinburgh.gov.uk/Libraries /z Menu vyberte "Collections and Publications"/

Služby knihovny v Plymouthu

Spravuje on-line seznam překladatelů prohledatelný podle jazyka.

http://www.webopac.plymouth.gov.uk/cgi-bin/community_2000.sh?engtype=TRANS&e